

NAČINI, POSTUPCI I ELEMENTI VREDNOVANJA UČENIKA U NASTAVI POVIJESTI

OSNOVNA ŠKOLA MAJSTORA RADOVANA TROGIR

UČITELJ: Danijela Uljević, prof.

Kriteriji vrednovanja se temelje na Kurikulumu nastave povijesti za osnovne škole i gimnazije u Republici Hrvatskoj (NN 27/2019.).

Načini, kriteriji i elementi vrednovanja iz povijesti usuglašeni su s Pravilnikom o načinima, postupcima i elementima vrednovanja u osnovnim i srednjim školama (NN 82/2019 i 100/2021).

Vrednovanje – sustavno prikupljanje podataka u procesu učenja i postignutoj razini kompetencija u **skladu s unaprijed definiranim i prihvaćenim načinima, postupcima i elementima.**

U procesu učenja i poučavanja povijesti provode se tri pristupa vrednovanju: vrednovanje za učenje, vrednovanje kao učenje i vrednovanje naučenog.

1. Vrednovanje za učenje služi unapređivanju i planiranju budućega učenja i poučavanja. Učitelji se mogu koristiti ciljanim pitanjima tijekom nastave radi provjere razumijevanja učenika, opažanjima ponašanja tijekom individualnoga, rada u parovima i u skupinama, vođenjem skupnih rasprava, provjerom domaćih zadaća, predstavljanjem učeničkih radova, kratkim pisanim provjerama s ciljem formativnog vrednovanja te konzultacijama s učenicima tijekom geografskoga istraživačkog rada. Navedene metode i tehnike ne dovode do brojčane ocjene, nego do relevantnih povratnih informacija učenicima o rezultatima i napredovanju u radu, bolje motivacije te unapređivanja procesa učenja.

2. Vrednovanje kao učenje razvija kompetenciju “učiti kako učiti”, te također ne rezultira ocjenom. Implicira da je proces vrednovanja zapravo integriran u sam proces učenja, pri čemu vrednovanje postaje prilika za učenje, za samoanalizu i samovrednovanje. Ono

omogućuje učenicima razvoj vještina nadgledanja i samovrednovanja učenja, prepoznavanje ciljeva učenja i kriterija vrednovanja, doprinosi razvoju samostalnosti, samoinicijative i samokontrole učenja, omogućuje razvoj samoreguliranog pristupa učenju.

3. Vrednovanje naučenoga podrazumijeva procjenu razine usvojenosti znanja, vještina i stavova na kraju određenoga obrazovnog razdoblja u odnosu na kurikulumom definirane odgojno-obrazovne ishode, njihovu razradu i razine usvojenosti. Ono se provodi tijekom nastavne godine nakon obrađenih i ponovljenih sadržaja kojima se ostvaruju pojedini ishodi ili skupine ishoda. Sumativno vrednovanje rezultira ocjenom.

Elementi vrednovanja u nastavnom predmetu Povijest su:

1. **Činjenično znanje:** poznavanje i razumijevanje događaja, procesa i pojava, temeljnih kronoloških odrednica, osnova korištenja povijesnih i zemljopisnih karata te korištenje odgovarajuće povijesne terminologije.
2. **Konceptualno znanje:** poznavanje, korištenje i razumijevanje tehničkih koncepata kao okvira za tumačenje i razumijevanje prošlih događaja, procesa i pojava. Riječ je o konceptima vremena i prostora, uzroka i posljedica, kontinuiteta i promjena, rada na povijesnim izvorima, povijesne perspektive te usporedbe i sučeljavanja.
3. **Proceduralno znanje:** poznavanje i primjena odgovarajućih metoda, postupaka i procedura u radu s povijesnim izvorima te u istraživanju prošlosti.

	Činjenično znanje	Konceptualno znanje	Proceduralno znanje
Odličan (5)	Točno, potpuno samostalno i argumentirano razvrstava ljude, događaje i promjene u ispravna vremenska razdoblja (orijentacija unutar razdoblja i kroz razdoblja). Potpuno samostalno izrađuje točne i cjelovite crte vremena. Ispravno koristi datume i rječnik koji se odnosi na tijek vremena.	Potpuno samostalno uspoređuje događaje, uočava uzročno-posljedične veze te kontinuitet povijesnih zbivanja. Opisuje, objašnjava i vrednuje sva važna obilježja prošlih društava i razdoblja. Točno uočava te objašnjava povijesne sadržaje na povijesnoj karti i donosi zaključke.	Samostalno i precizno kreira slijepe karte s povijesnim sadržajima. Izrađuje plakate i pp prezentacije koje samostalno prezentira ostalim učenicima. Samostalno piše sastavak sa svim elementima (uvod, sadržaj, zaključak).
Vrlo dobar (4)	Točno razvrstava ljude, događaje i promjene u ispravna vremenska razdoblja. Izrađuje točne crte vremena. Povremeno mu treba postavljati potpitanja. Ispravno koristi datume i rječnik koji se odnosi na tijek vremena,	Usporedne tablice zbivanja izrađuje uz pomoć nastavnika. Opisuje i objašnjava sva važna obilježja prošlih društava i razdoblja. Povremeno mu treba postavljati potpitanja. Točno uočava te objašnjava povijesne sadržaje na povijesnoj karti.	Kreira slijepe karte s povijesnim sadržajima koje su gotovo uvijek točne. Izrađuje plakate i pp prezentacije koje uglavnom samostalno prezentira ostalim učenicima. Samostalni pisani radovi uglavnom su ispravno izrađeni.
Dobar (3)	Većinu osoba, događaja i promjena razvrstava u ispravna vremenska razdoblja. Često mu treba postavljati potpitanja. Uz pomoć učitelja izrađuje crte vremena. Ispravno koristi datume i rječnik koji se odnosi na tijek vremena.	Opisuje važna obilježja prošlih društava i razdoblja uz česta potpitanja učitelja. Uočava većinu povijesnih sadržaja na povijesnoj karti i uz pomoć učitelja donosi zaključke.	Na slijepe karte unosi više od polovice traženog sadržaja. Izrađuje plakate i pp prezentacije koje otežano samostalno prezentira ostalim učenicima. Samostalni pisani radovi imaju više od polovice nedostataka.

Dovoljan (2)	Površno razvrstava osobe, događaje i promjene u vremenska razdoblja. Često treba postavljati potpitanja i navoditi na odgovor. Djelomično ispravno koristi datume i rječnik koji se odnosi na tijek vremena.	Uz često postavljanje potpitanja učitelja i navođenja na odgovor, opisuje karakteristična obilježja prošlih društava i razdoblja. Ima poteškoća s orijentacijom u prostoru. Vrlo teško uočava uzročno-posljedične veze i kontinuitet povijesnih zbivanja.	Površno i s pogreškama uočava povijesne sadržaje na povijesnoj karti. Izrada plakata i pp prezentacija je na razini prepisivanja te se javljaju velike teškoće kod prezentiranja pred učenicima. Samostalni pisani radovi su površni.
Nedovoljan (1)	Unatoč potpitanjima i navođenju od strane učitelja nije odgovorio na više od polovicu pitanja. Nije usvojio ključne pojmove.	Niti uz veliku pomoć učitelja ne opisuje karakteristična obilježja prošlih društava i razdoblja. Donosi nelogične zaključke bez razumijevanja. Ne uočava kontinuitet povijesnih zbivanja.	Pogrešno uočava povijesne sadržaje na povijesnoj karti. Ne izrađuje zadane plakate ili pp prezentacije kao ni zadane samostalne pisane radove.

Napomena: u novom kurikulumu nastave povijesti (NN 27/2019) u rubrici *Odgojno-obrazovni ishodi na razini usvojenosti »dobar« na kraju razreda* pod pojmom „dobar“ ne podrazumijeva se ocjena dobar (3), već ona razina usvojenosti koju bi svi učenici trebali postići na kraju školske godine.

USMENO PROVJERAVANJE UČENIKA

Usmeno provjeravanje i ocjenjivanje učenikova znanja provodi se sustavno, u pravilu na svakom nastavnom satu, bez obveze najave. Prilikom usmenog ispitivanja učenik može biti ocijenjen iz više komponenti. Usmeno provjeravanje provodi se kontinuirano tijekom nastavne godine. Svaki učenik usmeno odgovara najmanje jednom u svakom polugodištu.

PISANO PROVJERAVANJE

Pod pisanim provjeravanjem podrazumijevaju se svi pisani oblici provjere koji rezultiraju ocjenom. Pismena provjera znanja predviđena je godišnjim planom i programom na početku školske godine. Pisane provjere provode se periodično, nakon učenja i poučavanja određene skupine ishoda. Iz ispita se mogu dobiti dvije ocjene. Upisane su i najavljene najmanje 15 dana prije pisanja i upisane su u Razrednu knjigu u Okvirni vremenik pisanih provjera. Iznimno, pisane provjere koje se provode kao vrednovanje za učenje ili kao učenje nije potrebno najavljivati. U slučaju izostanka učenika sa sata pisanog provjeravanja, provjeravanje se provodi prvi nastavni sat po povratku.

Pismene provjere znanja se vrednuju prema sljedećoj bodovnoj skali:

Postotak (%) bodova	Ocjena
90-100	Odličan (5)
75-89	Vrlo dobar (4)
60-74	Dobar (3)
50-59	Dovoljan (2)
0 -49	Nedovoljan (1)

ZAKLJUČNA OCJENA

Zaključna ocjena je izraz postignute razine učenikove ostvarenosti odgojno- obrazovnih ishoda iz predmeta Povijest i rezultat je ukupnog procesa vrednovanja tijekom nastavne godine, a proizlazi iz sva tri elementa vrednovanja. Pri određivanju zaključne ocjene svi elementi vrednovanja su jednako vrijedni. Određuje se na temelju usvojenosti odgojno-obrazovnih ishoda, uz uvažavanje pokazatelja o učenikovu učenju i napredovanju koje treba kontinuirano bilježiti i obrazlagati baš kao i brojčane ocjene. Zaključna ocjena ne mora proizlaziti iz aritmetičke sredine upisanih ocjena, pogotovo ako je učenik pokazao napredak u drugom polugodištu.

Ispravljanje pojedinih negativnih ocjena moguće je do kraja nastavne godine. Negativna ocjena je zaključena ako učenik ima negativnu ocjenu iz jedne ili više cjelina, a nije ju ispravio prije kraja nastavne godine.